

PRZEGŁĄD CHEMICZNY

organ

**Stowarzyszenia Inżynierów i Techników
Przemysłu Chemicznego w Polsce**

oraz

Centralnego Zarządu Przemysłu Chemicznego w Polsce

K o m i t e t   R e d a k c y j n y : **Błasiak Eugeniusz, Bobrownicki Włodzimierz, Hawliczek Józef,
Joszt Adolf, Kluczycki Kazimierz, Leśniański Wacław, Pukas
Tadeusz, Szafnicki Józef, Wnek Mieczysław.**

Rocznik 4
Za rok 1946

7837

III Czes.

SPIS IMIENNY

Abramson E. vide Wenger P.	42	Ginsburg A., Rueggeberg W. H. C., Tharp I. D., Cannon M. R. i 19 współpracowników: Otrzymywanie chlorku benzylu przez chlorometylowanie benzenu (Rec. Prebendowski)	89
Akademia Nauk ZSSR. Nauczno-islodowatel-skije raboty chemiczeskich instytutow i labora-toryj Akademii Nauk ZSSR. za 1941—1943 (J. P.)	138	Ginsburg Abram vide Rueggeberg Wal-ter H. C.	136
Alexander Mary vide Corbin Nancy . . .	135	Godlewski Prof. Dr. Emil: Pogadanka o pokar-mach roslinnych i sztucznych nawozach (Rec. W. L.)	140
Alquist F. N. vide Wasco J. L.	88	Gong-Jen-Sai Chien-Hou-Chang: Uogol-nienie rownania van der Waals'a dla gazow rze-czywistych (Rec. Blasiak)	134
Applezweig Norman i Ronzone Sil-vio E.: Zastosowanie procesu wymiany jonow do ekstrakcji alkaloidow kory chinowej. (Rec. Prebendowski)	137	Gordon A. S.: Reakcja gazu ziemnego z para wodna (Rec. Blasiak)	136
Bauer W. H. vide Bellinger F.	90	Gorin M. H. vide Obriad A. G.	136
Beck G.: Nowa zasada frakcjonowania pierwiast-kow ziem rzadkich (Rec. Li)	42	Griswald J., Bowolen R. H.: Oczyszczenie handlowego benzenu przez destylacje azeotro-powa (Rec. Blasiak)	89
Bellinger F., Friedman H. B., Ba'ue'r W. H., Eastes J. W., Edmands S. M.: Chemiczne srodki napedowe (Rec. Blasiak)	90	Haber P. A. vide Heinemann G.	88
Berhenhe Z. F. i Britton E. E.: Wplyw pH na szybkość hydrolizy kwasu chlorooctowego (Rec. Blasiak)	87	v. Halban H. i współpracownicy: Polarograficzna metoda badania struktury cial organicznych (Rec. Li.)	42
Berry G. C.: Nowoczesne mlyny do wielkich roz-drobnien (Rec. Blasiak)	135	Hass A. B. vide Boyk S.	136
Besso Z. vide Wenger P.	42	Heinemann G., Garrison F. G., Haber P. A.: Korozja stali gazowym chlorem (Rec. Prebend.)	88
Blasiak Inż. Eugeniusz: Energia atomowa i jej pokojowe zastosowanie	102	Hirschler A. D. vide Millis I. W.	88
Bowolen R. H. vide Griswald J.	89	Jakób Prof. Dr Wiktor: Współczesne ciężary atomowe	36
Boyk S. i Hass A. B.: Węgiel aktywny z węgla kamiennego przez chlorowanie (Rec. Blasiak)	136	Katz D. L. vide Poetmann F. H.	88
Britton E. E. vide Berhenhe Z. F.	87	Kline G. M.: Masy plastyczne w Niemczech w okresie 1939—1945 (Rec. Li.)	43
Caimon M. R. vide Mosker H. S.	137	Konarzewski Dr Inż. Jerzy: Przemysł mate-rialow ogniotrwałych w Polsce	115
Cannon M. R. vide Ginsburg A.	89	Kuhn Werner i współpracownicy: Teoria frak-cjonowanej destylacji (Rec. Li.)	42
Chien-Hou-Chang vide Gong-Jen-Su . . .	134	Kuhn Werner i Kuhn Hans: Związek między lepkością a optycznymi własnościami roztworów ciał makrodrobinowych (Rec. Li.)	42
Convoy E. A. vide Mosker H. S.	137	Kurtz S. S. vide Millis I. W.	88
Corbin Nancy, Alexander Mary, Egloff Gustav: Objętość molarna jednordzeniowych węglowodorów aromatycznych (Rec. Prebend.)	135	Lauener H. vide Nitschmann Hans	43
Dokken M. N. vide Miller P.	136	Lenaeus G. A. vide Miller P.	136
Eastes J. W. vide Bellinger F.	90	Leśniański Prof. Dr Inż. Wacław: Synte-tyczne tworzywa organiczne	53
Edmands S. M. vide Bellinger F.	90	Lewis E. E. vide Renfrew M. M.	138
Egau E. P., Patts J. E., Potts G. D.: Preżność dyssocjacji karbaminianu amonowego (Rec. Blas.)	87	Lewoniewska Dr. St.: Życiorys Prof. Dr Emila Godlewskiego. Wstęp do książki Prof. Godlew-skiego (Rec. W. L.)	140
Egloff Gustav vide Corbin Nancy	135		
Frantz Russel K. vide Rueggeberg Wal-ter H. C.	136		
Friedman H. B. vide Bellinger F.	90		
Garrison F. G. vide Heinemann G.	88		

Lityński Prof. Dr Tadeusz: O możliwościach zużytkowania pewnych krajowych źródeł potasowych dla celów nawozowych	107	Renfrew M. N. i Lewis E. E.: Politetrafluoroetylen (Rec. Błasiak)	138
— Metody określania żyzności gleby. Uzupełnienie pogadanki Prof. Godlewskiego (Rec. W. L.)	146	Ronzone Silvio E. vide Applezweig Norman	137
Mc. Kee R. H.: Zastosowanie roztworów hydrotropowych w przemyśle (zwłaszcza celulozowym) (Rec. Błasiak)	90	Rueggeberg Walter H. C., Frantz Russell K. i Ginsburg Abram: Kwas benzoesowy z fosgenu i benzenu (Rec. Prebendowski)	136
Marczewski Inż. Stanisław: Podstawy odbudowy aparatury chemicznej w Polsce	72	vide Ginsburg A.	89
Miescher K.: Barwne reakcje substancji steroidowych (Rec. Li.)	42	Russoni A. vide Monnier D.	42
Miller P., Lœnaeus G. A., Saeman W. C., Dokken M. N.: Produkcja granulowanego azotanu amonowego dla celów nawozowych (Rec. Błasiak)	136	Sachanen A. N. vide O'Kelly A. A.	88
Millis I. W., Hirschler A. D., Kurtz S. S.: Związek między ciężarem drobinowym a fizycznymi własnościami frakcji ropy naftowej (Rec. Błasiak)	88	Saeman W. C. vide Miller P.	136
Monnier D., Russoni Y., Wenger P.: Kolorymetryczne oznaczanie jonu fluorowego (Rec. Li.)	42	Saglin L.: Metoda obliczenia ciepła parowania, temperatury wrzenia i prężności pary (Rec. Błasiak)	87
Mosker H. S., Caimon M. R., Convoy E. A., von Strien R. E. i Spalding D. P.: Sporządzanie technicznego D. D. T. (Rec. Błasiak)	137	— Zależność między stałą równowagi, ciepłem reakcji i prężności pary (Rec. Błasiak)	87
Nitschmann H., Lauener H.: Istota utwardzania kazeiny za pomocą aldehydu mrówkowego (Rec. Li.)	43	Schaltegger H.: Kolorymetryczna metoda oznaczania witaminy D (Rec. Li.)	42
Oblad A. G. i Gorin M. H.: Izomeryzacja butanu (Rec. Błasiak)	136	Scheibel G. G.: Obliczenie ilości półek w kolumnach frakcjonujących (Rec. Błasiak)	87
O'Kelly A. A. i Sachanen A. N.: Alkilowanie parafinów w obecności katalizatorów homogenicznych: Synteza neo-heksanu i tryptanu (Rec. Prebendowski)	88	Schwarzenbach G.: Kompleksy, grupa nowych odczynników analitycznych (Rec. Li.)	41
Pajewski Inż. Kazimierz: Szkolenie kadr na terenie Zjednoczenia Przemysłu Farb i Lakierów	125	Spalding D. P. vide Mosker H. S.	137
— Lakiernictwo. Podręcznik dla inżynierów, lakierników i malarzy (Rec. W. K.)	139	Stobiecki Dr Inż. Tadeusz: Zadania i metody pracy Sekcji Fachowych	129
Patts I. E. vide Egau E. P.	87	von Strien R. E. vide Mosker H. S.	137
Poetmann F. H. i Katz D. L.: Dwutlenek węgla w kondensacie gazu ziemnego (Rec. Błasiak)	88	Tharp I. D. vide Ginsburg A.	89
Potts G. D. vide Egau E. P.	87	Walker S. W.: Siarkowodór z dwutlenku siarki i metanu (Rec. Błasiak)	136
Raczyński Inż. Stefan: Rozwój syntezy organicznej w programie trzyletnim	119	Wasco J. L. i Alquist F. N.: Usuwanie kamienia kotłowego (Rec. Błasiak)	88
		Wenger P., Abramson E., Besso Z.: Mikroanalizy oddzielenie cynku od glinu (Rec. Li.)	42
		Wiszniewski Inż. Kazimierz i Wnęk Inż. Mieczysław: Żywica kumaronowa, krajowy surowiec o wielostronnym zastosowaniu	121
		Wnęk Inż. Mieczysław vide Wiszniewski Inż. Kazimierz	121
		Woskresienskij P.: Rukowództwo dla naczynajuszczych laborantów (Rec. J. P.)	138
		Zawadzki Prof. Dr Józef: Problem kształcenia sił fachowych dla przemysłu chemicznego w Polsce	47

SPIS RZECZOWY

CHEMIA ANALITYCZNA I ANALIZA TECHNICZNA.

Barwne reakcje substancji steroidowych. Miescher K. (rec. Li.)	42
Kolorymetryczna metoda oznaczania witaminy D. Schaltegger H. (rec. Li.)	42
Kolorymetryczne oznaczanie jonu fluorowego. Monnier D., Russoni Y., Wenger P. (rec. Li.)	42
Kompleksyony, grupa nowych odczynników analitycznych. Schwarzenbach G. (rec. Li.)	41
Mikroanalityczne oddzielenie cynku od glinu. Wenger P., Abramson E., Besso Z. (rec. Li.)	42
Nowa zasada frakcjonowania pierwiastków ziem rzadkich. Beck G. (rec. Li.)	42

CHEMIA FIZYCZNA.

Metoda obliczenia ciepła parowania, temperatury wrzenia i prężności pary. Saglin L. (rec. Blas.)	87
Objętość molarna jednordzeniowych węglowodorów aromatycznych. Corbin Nancy, Alexander Mary, Egloff Gustav. (rec. Prebend.)	135
Polarograficzna metoda badania struktury ciał organicznych. von Halban H. i współpracownicy (rec. Li.)	42
Prężność dysocjacji karbaminianu amonowego. Egan E. P., Patts I. E., Potts G. D. (rec. Błasiak)	87
Teoria frakcjonowanej destylacji. Kuhn Werner i współpracownicy. (rec. Li.)	42
Uogólnienie równania van der Waals'a dla gazów rzeczywistych. Gong-Jen-Su i Chien-Hou-Chang. (rec. Błasiak)	134
Wpływ pH na szybkość hydrolizy kwasu chlorooctowego. Berhenhe Z. F. i Britton E. E. (rec. Błasiak)	87
Współczesne ciężary atomowe. Jakób Prof. Dr Wiktor	36
Zależność między stałą równowagi, ciepłem reakcji i prężności pary. Saglin L. (rec. Błasiak)	87
Związek między lepkością a optycznymi własnościami roztworów ciał makrodrobinowych. Kuhn Werner i Kuhn Hans. (rec. Li.)	42

TECHNOLOGIA NIEORGANICZNA.

O możliwościach zużytkowania pewnych krajowych źródeł potasowych dla celów nawozowych. Li-tyński Prof. Dr Tadeusz	107
--	-----

Produkcja granulowanego azotanu amonowego dla celów nawozowych. Miller P., Leneus G. A., Saeman W. C., Dokken M. N. (rec. Błasiak)	136
Przemysł materiałów ogniotrwałych w Polsce. Konarzewski Dr Inż. Jerzy	115
Reakcja gazu ziemnego z parą wodną. Gordon A. S. (rec. Błasiak)	136
Siarkowodór z dwutlenku siarki i metanu. Walker S. W. (rec. Błasiak)	136

TECHNOLOGIA ORGANICZNA.

Izomeryzacja butanu. Oblad A. G. i Gorin M. H. (rec. Błasiak)	136
Kwas benzoesowy z fosgenu i benzenu. Rueggeberg W. H. C., Frantz Russel K., Ginsburg Abram (rec. Prebendowski)	136
Lakiernictwo, podręcznik dla inżynierów, lakierników i malarzy. Pajewski Inż. Kazimierz . (rec. W. K.)	139
Oczyszczenie handlowego benzenu przez destylację azeotropową. Griswald J., Bowolen R. H. (rec. Błasiak)	89
Otrzymywanie chlorku benzylu przez chlorometylowanie benzenu. Ginsburg A., Rueggeberg W. H. C., Tharp I. D., Cannon M. R. oraz 19 współpracowników. (rec. Prebendowski)	89
Rozwój syntezy organicznej w programie trzyletnim. Raczyński Inż. Stefan	119
Sporządzanie technicznego D. D. T. Mosker H. S., Caimon M. R., Convey E. A., von Strien R. E. i Spalding D. P. (rec. Błasiak)	137
Węgiel aktywny z węgla kamiennego przez chlorowanie. Boyk S. i Hass A. B. (rec. Błasiak)	136
Zastosowanie procesu wymiany jonów do ekstrakcji alkaloidów kory chinowej. Applezweig Norman I., Ronzone Silvio E. (rec. Prebend.)	137
Zastosowanie roztworów hydrotropowych w przemyśle (zwłaszcza celulozowym). MacKee R. H. (rec. Błasiak)	90
Żywica kumaronowa, krajowy surowiec o wielostronnym zastosowaniu. Wiszniewski Inż. Kazimierz i Wnęk Inż. Mieczysław	121

SZTUCZNE TWORZYWA.

Istota utwardzania kazeiny za pomocą aldehydu mrówkowego. Nitschmann H. i Lauener H. (rec. Li.)	43
---	----

Masy plastyczne w Niemczech w okresie 1939—1945. Kline G. M.	43
Politetrafluoroetylen. Renfrew M. M. i Lewis E. E. (rec. Błasiak)	138
Syntetyczne tworzywa organiczne. Leśnianski Prof. Dr Inż. Wacław	53

INŻYNIERIA I APARATURA CHEMICZNA.

Korozja stali gazowym chlorem. Heinemann G., Garrison F. G. i Haber P. A. (rec. Prebend.)	87
Nowoczesne młyny do wielkich rozdrobnień. Berry G. C. (rec. Błasiak)	87
Obliczenie ilości pól w kolumnach frakcjonujących. Scheibel G. G. (rec. Błasiak)	87
Podstawy odbudowy aparatury chemicznej w Pol- sce. Marczewski Inż. Stanisław	72
Usuwanie kamienia kotłowego. Wasco J. L. i Al- quist M. N. (rec. Błasiak)	88

PALIWA PŁYNNE.

Alkilowanie parafinów w obecności katalizatorów homogenicznych: Synteza neo-heksanu i trypt- tanu. O'Kelly A. A. i Sachanen A. N. (rec. Prebendowski)	88
Chemiczne środki napędowe. Bellinger F., Friedman H. B., Bauer W. A., Eastes J. W., Edmands S. M. (rec. Błasiak)	90
Dwutlenek węgla w kondensacie gazu ziemnego. Poetmann F. H. i Katz D. L. (rec. Błasiak)	88
Związek między ciężarem drobinowym a fizycznymi własnościami frakcji ropy naftowej. Millis I. W., Hirschler A. D., Kurtz S. S. (rec. Bl.)	88

KSZTAŁCENIE I ORGANIZACJA PRAC BADAWCZO-
TECHNICZNYCH.

Problem kształcenia sił fachowych dla przemysłu chemicznego w Polsce. Zawadzki Prof. Dr Inż. Józef	47
Szkolenie kadr na terenie Zjednoczenia Przemysłu Farb i Lakierów. Pajewski Inż. Kazi- mierz	125
Zadania i metody pracy Sekcji Fachowych. Sto- biecki Dr Inż. Tadeusz	129

RÓŻNE.

Energia atomowa i jej pokojowe zastosowanie. Błasiak Inż. Eugeniusz	103
Metody określania żyzności gleby. Lityński Prof. Dr Tadeusz. (rec. W. L.)	140
Nauczno-issledowatelskije raboty chemiczeskich in- stitutow i laboratorij Akademii Nauk ZSSR. (rec. J. P.)	138
Pogadanka o pokarmach roślinnych i sztucznych na- wozach. Godlewski Prof. Dr Emil (rec. W. L.)	140
Rukowodstwo dla naczynajuszczych laborantow. Woskresienskij P. (rec. J. P.)	138

Życiorys Prof. Dr Emila Godlewskiego. Lewo- niewska Dr St. (rec. W. L.)	140
--	-----

CHEMIA GOSPODARCZA.

Sprawozdanie Zjednoczeń Przemysłu Chemicznego za okres 1945/6	7
Zjednoczenie Przemysłu Nieorganicznego	7
" " Nawozów Sztucznych	14
" " Gazów Technicznych	80
" " Materiałów Wybuchowych	17
" " Koksochemicznego	19
Zjednoczenie Przemysłu Organicznego i Farmaceu- tycznego	21
Zjednoczenie Przemysłu Gumowego i Tworzyw Sztucznych	23
Zjednoczenie Przemysłu Przetwórczo-Tłuszczowego	84
" " Farb i Lakierów	24
" " Chemii Stosowanej	27
" " Cynkowego	32
Zjednoczenie Przemysłu Ceramiki Technicznej i Szla- chetnej	33
Zjednoczenie Przemysłu Paliw Syntetycznych	86
Centrala Handlowa Przemysłu Chemicznego. (Spra- wozdanie)	28
WIADOMOŚCI BIEŻĄCE	43, 94, 140
PRZEGLĄD LITERATURY	41, 87, 134

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE.

p. Brzozowski Inż. Tadeusz	2
p. Karpiński Inż. Bohdan	2
p. Kuczyński Prof. Dr Inż. Tadeusz	3
p. Pilat Prof. Dr Inż. Stanisław	91
p. Smoleński Prof. Dr Inż. Kazimierz	93

SPRAWY STOWARZYSZENIA INŻYNIERÓW I TECHNI-
KÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO W POLSCE.

Komunikaty	44, 100, 141, 144
Spis członków	100, 142
Sprawozdanie ze Zjazdu Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego w Polsce w Gliwicach	76
Sprawozdanie z Kongresu Techników Polskich w Katowicach	132

ZJAZDY I WYSTAWY.

Zjazd Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicz- nego w Polsce w Gliwicach	5, 76
Drugi Zjazd Przemysłowy Ziemi Odzyskanych we Wrocławiu	96
Konferencja w sprawie Odry w Gliwicach	97
Kongres Techników (N. O. T.) w Katowicach	97, 132
Wystawa Przemysłu Śląska Opolskiego w Gliwicach	98
Z POLSKIEGO TOWARZYSTWA CHEMICZNEGO	98
KRONIKA AKADEMICKA	45